

Hoe kunnen we kleuters motiveren om te proeven? De rol van beloningsgevoeligheid

Laura Vandeweghe (Laura.Vandeweghe@UGent.be)

Belangrijkste bevindingen

- Kleuters zijn over het algemeen meer geneigd om te proeven van een groente die ze niet lusten wanneer ze beloond worden voor het proeven of wanneer een volwassen persoon dit proeven voortoont.
- Hoog beloningsgevoelige kleuters zijn – in vergelijking met laag beloningsgevoelige kleuters – meer geneigd om direct te proeven van een groente die ze niet lusten wanneer ze hiervoor beloond worden.
- Laag beloningsgevoelige kleuters zijn – in vergelijking met hoog beloningsgevoelige kleuters – meer geneigd om (na enige twijfel) te proeven van een groente die ze niet lusten wanneer ze verbaal aangemoedigd worden.

Wat willen we weten?

Onderzoek heeft herhaaldelijk aangetoond dat een kind een smaak kan leren appreciëren door er +/- 8 keer van te proeven. Het probleem is echter vaak dat een kind niet wil proeven van iets dat hij of zij niet lust of kent. Daarom onderzochten we verschillende proefstrategieën: hoe kunnen we een kleuter motiveren om toch te proeven van iets dat hij of zij niet lust? Verder wilden we ook nagaan of er individuele verschillen zijn in hoe goed een strategie werkt: is de effectiviteit van de proefstrategieën afhankelijk van de mate van beloningsgevoeligheid? Aangezien hoog beloningsgevoelige kinderen een grotere kans hebben op het ontwikkelen van overgewicht, is het vinden van een effectieve proefstrategie voor deze risicogroep van uitermate belang.

Wat hebben we gedaan?

204 kleuters tussen 2,5 en 6 jaar oud (51% jongens; gemiddelde leeftijd = 4,5) werden gerekruteerd via scholen in en rond Gent. De

kleuters werden samen met hun moeder en/of vader uitgenodigd om naar de faculteit Psychologie & Pedagogische Wetenschappen te komen. Terwijl de ouder enkele vragenlijsten invulde (o.a. de vragenlijst die beloningsgevoeligheid meet), werd het kind meegenomen naar een aangrenzend lokaal waar het experiment plaatsvond. Elk kind kreeg een groente voorgeschoteld die hij of zij niet lust (dit hadden we op voorhand bevraagd aan de ouders). De manier waarop de groente aanboden werd, verschilde afhankelijk van proefstrategie waaraan het kind was toegewezen:

- Beloning: het kind werd een kleine beloning beloofd wanneer hij of zij proefde
- Modeling: de proefleider toonde het proeven voor
- Verbale aanmoediging: het kind werd verbaal aangemoedigd om te proeven
- Neutrale instructies: er werd neutraal gevraagd aan het kind om te proeven

We hebben gemeten of kinderen direct proefden, proefden na twijfel of niet proefden.

Wat hebben we gevonden?

Voor een experimenteel onderzoek is het belangrijk dat de 4 groepen kinderen die vergeleken worden met elkaar op voorhand niet van elkaar verschillen. De 4 groepen (beloning, modeling, verbale aanmoediging, neutrale instructies) waren vergelijkbaar op vlak van de geteste variabelen (o.a. leeftijd en beloningsgevoeligheid).

Vervolgens vergeleken we met een gepaste statistische techniek de proef-strategieën “Beloning”, “Modeling” en “Verbale aanmoediging” met “Neutrale Instructies”. We vonden dat kinderen meer geneigd waren om te proeven wanneer ze beloond werden of wanneer iemand anders het goede voorbeeld toonde, dan wanneer enkel neutrale instructies werden gegeven. Verder toonden de resultaten geen verschil aan tussen de proef-strategieën “Verbale aanmoediging” en “Neutrale Instructies”. Dat wil zeggen dat kinderen niet meer geneigd waren om te proeven wanneer ze verbaal aangemoedigd werden, dan wanneer neutrale instructies gegeven werden.

Ten slotte onderzochten we de rol van beloningsgevoeligheid. Uit de resultaten bleek dat hoog beloningsgevoelige kleuters – in vergelijking met laag beloningsgevoelige kleuters – meer geneigd zijn om direct te proeven van een groente die ze niet lusten wanneer ze hiervoor beloond worden. Opmerkelijk vonden we dat laag beloningsgevoelige kleuters – in vergelijking met hoog beloningsgevoelige kleuters – meer geneigd zijn om (na twijfel) te proeven van een groente die ze niet lusten wanneer ze verbaal aangemoedigd worden.

Wat betekent dit?

Om het proefproces te bevorderen raden we de volgende strategieën aan: (1) algemeen modeling en belonen gezien deze de kans verhogen dat een kleuter proeft van een groente die hij of zij niet lust, (2) als de kleuter nog steeds weigert te proeven, is een strategie in overeenstemming met de mate van beloningsgevoeligheid aan te raden: een laag beloningsgevoelig kind is eerder gebaat met verbale aanmoediging, terwijl een hoog beloningsgevoelig kind eerder gebaat is met een beloning.

Wetenschappelijk artikel

Vandeweghe, L., Verbeken, S., Moens, E., Vervoort, L., & Braet, C. (2016). Strategies to improve the Willingness to Taste: The moderating role of children's Reward Sensitivity. *Appetite*, 103, 344-352.

Vertrouwelijk

De resultaten van deze studie staan nog onder embargo. Gelieve ze dus vertrouwelijk te behandelen, en de resultaten (Wat hebben we gevonden?) nog niet extern te bespreken. Over de onderzoeksvraag en hypothesen (Wat willen we weten?) en de methode (Wat hebben we gedaan?) kan u wel vrij communiceren.

Meer informatie

Voor meer informatie over deze studie, kan u contact opnemen met de hoofdonderzoeker van de studie, of met Leentje Vervoort, Reward Projectmanager, Leentje.Vervoort@ugent.be